

Iqaluit, hoofdstad van de Inuit

NIUW LEVEN OP DE NOORDPOOL

Iqaluit ligt vol afval, maar zo erg is dat niet. De rommel is slechts drie maand per jaar zichtbaar, als de sneeuw smelt. Ook het overvolle stort vormt niet echt een probleem. "Ernaast open ik een nieuw stort. Plek zat," aldus de burgemeester van de hoofdstad van Nunavut, het thuisland van de Inuit op de Canadese Noordpool.

Wie vandaag op de Noordpool zijn romantische fantasie van de nomadische eskimo, het gat in het ijs en de feng shui-iglo denkt te beleven, komt van een koude kermis thuis: in de streek heersen nu ook de wetten van de 'zuidse wereld'. En dan moet het vooruit gaan.

Wat komt er nog allemaal bovendrijven eens het ijs is gebroken?

GRIET RIGOLE

NL Een hoofdstad op de Noordpool. Dat past als een tang op een varken. En toch bestaat zij: Iqaluit, opgetrokken middenin de sneeuwvlaktes van de Canadese North-West Territories. Met haar 6000 inwoners (zo'n 61% Inuit) is het de jongste en de kleinste Canadese hoofdstad, maar gezien de gedrevenheid van haar bestuur is ze niet van plan de kleinste te blijven: "It is hard to imagine anywhere in Canada with greater prospects. The city's alive with the anything's-possible attitude of a young community. Bursting with exciting economic and social opportunities..." en het ongebreidelde optimisme gaat nog wel even door op de webstek van de City of Iqaluit, in termen van "expansion, new development and phenomenal growth". Maar of het nu een goed plan is uw restaurant of uw immotheek te verplanten naar de Noordpool valt nóg maar te bezien. Tenzij u er warmpjes inziet en uw zaakjes goed kunt plannen.

ONTOEGANKELIJK

Heeft u al eens geprobeerd een huis te bouwen op permafrost? Tussen juli en oktober, het ijsvrije seizoen, varen drie zeevaartmaatschappijen 4 keer vanuit Montreal naar Iqaluit met goederen. Tijdens die luttele maanden moet het dus gebeuren -dat heeft Coca-Cola goed gesnapt; zij hebben er prompt een fabriek opgetrokken. Voor 175 dollar per m³ kunt u uw hebben en houden verscheppen. Waarop alles wordt overgeladen op een vlot en container per container met bulldozers wordt

gelost. Wilt u in Iqaluit een bescheiden- eengezinswoning optrekken, dan zal u zo'n extra 35.000 dollar moeten voorzien om al het materiaal ter plekke te krijgen. U kunt natuurlijk ook huren: voor een klein appartementje met één slaapkamer betaalt u zo'n 1400 dollar per maand. Wilt u ook een wagen, dan mag u daar nog 1400 dollar bijdoen. Weet ook dat de stad al zo'n 2500 auto's telt, die allemaal gebruik maken van amper 25 kilometer wegen -zonder stoplichten- waarvan het merendeel nog niet geasfalteerd is. Eens ter plaatse hoeft het u echter aan niets te ontbreken. Alleen kost alles zo'n 50% duurder. Dat houdt in dat 12 eieren 3,09 dollar kosten en een wit brood bijna 3.

Daar tegenover staat dat u op vijf minuten van de stad kunt genieten van de prachtigste sneeuwlandschappen en het adembenemende Noorderlicht. U kunt er naar hartelust wandelen, op uw sneeuwscooter het land intrekken of trekkingen en excursies doen met de hondenslee, de ijzige wind trotserend bij temperaturen tussen -27° en +8° Celcius.

NIET EVIDENT, WEL LOGISCH

Dat de Inuit in zo'n veeleisende omgeving toch een hoofdstad uitbouwen is eigenlijk de normaalste zaak van de wereld -ze zijn er nu eenmaal thuis.

Het is ook een logische stap. Tegen midden de jaren zestig leidden de in oorsprong nomadische Inuit een sedentair leven, eerst aangemoedigd door de missionarissen, daarna door de Candese overheid met

haar jobs en diensten, en er uiteindelijk toe gedwongen door honger. In diezelfde zestiger jaren waren het ironisch genoeg de lessen burger- en mensenrecht op de overheidscholen die een echte 'wake-up call' waren voor de Inuit. Een nieuwe generatie jonge Inuit-activisten begon te ijveren voor respect en voor een eigen land. Pas in 1999 tekende Canada de papieren: Nunavut, 'ons huis' of 'ons land', was een feit. Iqaluit, een oude luchtmachtbasis van WOII, werd tot hoofdstad verkozen.

MOEILIK BIJ TE BENEN

Losgekomen uit die decennia-lange underdogpositie, storten ze zich nu als jonge honden op hun prille regionale zelfbestuur.

De snelheid waarmee dat gebeurt, is voor de stad moeilijk te volgen. Een regering huis-

vesten in Iqaluit gaat praktisch gezien moeilijk en traag. Alle departementen, bijbehorende jobs en infrastructuur daar centraliseren is zelfs onhaalbaar. De afdeling cultuur ligt bijvoorbeeld een aantal vliegrepen van Iqaluit verwijderd, in een andere stad. Ook voor een groot deel van de bevolking is de snelle ontwikkeling moeilijk bij te benen. Veel Inuit zien zich geplaatst voor een leegte. Hun tradities -of wat er nog van rest- moeten plaats maken voor de nieuwe economie van de 'zuidse wereld' en worden onderdeel van toerisme of vrijetijdsbesteding. Ook hun eigen taal, het Inuktitut, komt onder druk te staan. Ze is niet officieel erkend en in Iqaluit verloopt het gesubsidieerde onderwijs enkel in het Frans en in het Engels.

In het slechtste geval wordt de culturele armoede nog versterkt door een gebrek aan

geld. Werklozen kunnen wel terugvallen op een sociaal opvangnet, maar wie geen dak boven het hoofd heeft, gaat 365 dagen per jaar van deur tot deur om een slaapplek te vinden. De 'Suicide and Crisis intervention' en de AA-lijn staan ook netjes op Iqaluits lijst met handige telefoonnummers. Geen geld betekent bovendien geen vrijheid, vrijheid om even uit het isolement van de stad te breken. Met een sneeuwscooter. Een quad. Een boot. Of met een vliegticket van om en bij de 600 euro.

Iqaluit is een moeilijk geval in een adembenemende context. Het is het verhaal van een hoofdstad, vertaald naar de Noordpool. En ook daar blijft de wet 'the survival of the fittest'.

Maar haar bevolking is jong en uiterst gemotiveerd. En deze formule leidt toch dikwijls tot succes.